

Societat | | Actualitzat el 24/07/2020 a les 14:35

«No podem pensar en les famílies només en època de preinscripcions; hi ha d'haver un treball previ»

Parlem sobre segregació escolar amb la manresana Fina Recasens, professora de Sociologia de l'Educació de la UB

La sociòloga de l'educació, Fina Recasens | Arxiu particular

L'incident que es va viure fa unes setmanes a l'escola Sant Ignasi, on una colla de mares i pares van carregar contra el centre i contra l'administració competent, ha tornat a posar, en l'ull de l'huracà, el problema de la segregació escolar.

Recordem que tot plegat va començar quan un grup de vint-i-set famílies de la barriada de la Mion van veure que no tenien plaça a l'escola Puigberenguer, la més propera. Després d'unes quantes converses amb el Departament d'Ensenyament per intentar resoldre la situació, aquest els va proposar obrir una tercera línia a l'escola Sant Ignasi perquè hi poguessin entrar tots els bloc. Aquella oferta no va agradar a les famílies, que van al·legar que el que s'estava fent era intentant arreglar un problema de segregació escolar "a costa nostra".

Amb la voluntat de conèixer quina és l'opinió dels experts respecte la gestió de l'escolarització i la segregació, des de **NacióManresa** hem entrevistat la sociòloga i doctora en Ciències de l'Educació Fina Recasens. Manresana de naixement i resident al barri de la plaça Catalunya des de fa molts

anys, actualment treballa de professora de Sociologia de l'Educació a la Facultat de Formació del Professorat de la Universitat de Barcelona (UB).

- La problemàtica de la segregació escolar fa molt temps que s'arrossega, tot i la voluntat política d'eradicar-la...

- L'altre dia llegia que l'administració deia que el que s'havia de fer era repartir els immigrants. Si la idea és aquesta, ja comencem malament...

- Què vol dir?

- Que no són els immigrants, els que s'han de repartir; s'han de repartir tots els infants. Amb aquesta mateixa regla, també podríem pensar en repartir, per exemple, els nens i nenes que venen de famílies amb titulacions universitàries dels que no. També n'hi ha, de persones migrades amb titulacions. El quid de la qüestió no és aquest.

- I quin és?

- Que la segregació escolar és molt superior a la segregació urbana. El percentatge de persones migrades a Manresa és d'entre un 10% i un 30%, segons el barri. Però resulta que la realitat escolar no reproduceix aquesta heterogeneïtat que hi ha a fora. Estic segura que si tots els que viuen a la Plaça Catalunya portessin els fills al Sant Ignasi, s'acabaria la segregació.

- També hi ha les concertades...

- Això per una banda, però el que està clar és que la segregació està molt institucionalitzada. Quan es va crear l'escola del Xup, per exemple, els alumnes que hi anaven eren infants immigrants que vivien al centre de Manresa. I era la mateixa administració qui els pagava l'autobús. En aquest sentit, quan institucionalitzem aquesta segregació (perquè els que voten estiguin contents amb l'escola que tenen), si no tenim clara la base, l'únic que fem és potenciar que els eixos de desigualtat perdurin.

- Quina és aquesta base que hem de tenir clara?

- Els eixos de desigualtat no són, només, pel fet de ser immigrant, sinó pel fet de ser pobre, d'estar en risc d'exclusió social, de tenir una cultura que dista de la que és preponderant, de tenir unes pràctiques socials diferents a les institucionalitzades... Tot això està a sota i no ho podem dissimular dient que en un lloc no hi ha places i en un altre sí: el que hem de fer és abordar el problema des de l'arrel.

- I quina és l'arrel?

- Si als pares i mares els preguntes quina és la seva escola ideal, et diran que és la que van anar ells. Això què vol dir? Que famílies han posat en el seu ideal unes coses que no són les que en realitat demanen, igual que passa amb les expectatives que volen per als seus fills: hi ha gent que a P2 porta els infants a anglès en acadèmies privades, perquè ells no en saben. Però és que a P2 un infant no necessita saber anglès; el que necessita és jugar.

- Hem de començar per les famílies, doncs?

- El que hem de fer és procurar que les famílies entenguin que si volem que l'escola sigui de tots, la responsabilitat ha de ser de tots. És molt egoista que els teus criteris d'elecció es basin, només, en trobar un centre on hi hagi gent com tu. Davant d'això, què podem fer perquè aquesta causa no sigui individual sinó que sigui social? El primer de tot és no pensar en les famílies només quan hi ha preinscripcions; hi ha d'haver un treball previ que s'ha de centrar, sobretot, en explicar-los què

vol dir el projecte pedagògic d'un centre.

- Que una escola estigui segregada no vol dir que el seu projecte pedagògic sigui fluix...

- Exactament. De fet, és al contrari: les escoles on hi ha més alumnat d'origen migrat són les més compromeses i les que coneixen de veritat els infants i les seves famílies. Són les que treballen i s'esforcen perquè les famílies entenguin que el projecte pedagògic que hi ha al darrere és interessant, i les que vetllen perquè aquestes s'hi involucrin, també. Ara el que hem d'intentar és que les persones més o menys benestants trobin al·licients per creure en una escola més enllà de la raça o l'origen dels infants que hi van.

- Com quins?

- Hem d'aconseguir que entenguin que aquesta escola que busquem, heterogènia i no segregada, crearà unes noves competències necessàries per al segle XXI i millorarà el rendiment global dels nens i nenes. I això, de retruc, afavorirà l'alumnat més vulnerable. Més enllà d'això, una cosa interessant seria que la gestió de l'escolarització comencés a les llars d'infants.

- Què vol dir?

- Que l'administració ha de preparar les famílies, ja des que els infants van a l'escola bressol, per aconseguir que facin una bona tria a l'hora d'escollir centre. Necessitem que s'hi impliquin i que apostin per treballar conjuntament amb la resta de mares i pares, vinguin d'on vinguin. Si ho fan així, els bons resultats estan assegurats.

- Parlem del que va passar al Sant Ignasi.

- La proposta per part de la Comissió de Matriculació d'obrir-hi una tercera línia va estar bé, però va arribar tard. Amb els pares i mares s'hi ha de pensar abans, també. Que l'administració treballi per assegurar-se que ningú es queda sense plaça està molt bé, però tot això ha d'anar acompanyat d'un treball amb les famílies; d'una voluntat clara de buscar sinergies amb entitats de la ciutat; d'una bona gestió de l'escolarització que contempli les zonificacions, i d'una millora dels recursos.

- En quin sentit?

- Tots els centres han de tenir els recursos suficients: mirem els patis, quina és la imatge que donen; mirem els espais que envolten l'escola (hi ha aparcament, un parc a prop?). La millora dels recursos no és tenir només més llapis o més pissarres; els recursos comencen a fora. És evident que costa, perquè la vida municipal diària se t'emporta, però només recordar-te de Santa Bàrbara quan trona, ja veiem que no és la solució.